

důsledků. Dle shora vylíčeného mohl by čin obžalovaného přijíti v úvahu jen s hlediska § 314 tr. zák., vmísil-li se obžalovaný svým chováním do výkonu osoby vojenské jsoucí ve službě za tím účelem, by jí překážel ve vykonávání služby nebo vrchnostenského rozkazu. Nálezací soud však následkem nesprávného pojetí věci neučinil v tomto směru potřebných zjištění, by mohlo býti ihned rozhodnuto, nezbylo proto, než rozsudek zrušiti a věc odkázati k novému projednání na příslušný soud, aniž bylo potřeba obírat se dalšími uplatňovanými důvody zmatečnosti podle čís. 9 písm. b) a čís. 4 a 5 § 281 tr. ř. Než zmateční stížnost jest odůvodněna i co do odsouzení obžalovaného pro přestupek podle § 312 tr. zák. Nálezací soud v této příčině zjistil, že František L., vůči němuž obžalovaný urážlivá slova pronesl, sice uvedl, že tehdy nebyl ve službě, usoudil však dále, že nemůže býti sporu o tom, že důstojník, spáchán-li v jeho přítomnosti trestný čin, má právo i povinnost zakročiti a stává se okamžikem zakročení úřední osobou požívající ochrany zákona podle § 68 tr. zák. Tento úsudek jest správný a opírá se o ustanovení čl. 48 voj. služebního řádu, podle něhož stává se představeným každý vyšší a služebně starší příslušník vojska a četnictva, ujmě-li se rozkazování na vlastní zodpovídání. Předpisy ty nejsou však předpisy trestního zákona, takže neznalostí jich lze se omlouvati (§§ 3, 233 tr. zák. úsudkem z opaku). Namítá-li stěžovatel, že se nedopustil přestupku podle § 312 tr. zák., poněvadž prý nadporučík L., jehož urazil, nebyl tenkrát ve službě a nestal prý se úřední osobou tím, že se následkem nahodilé přítomnosti v hostinci účastnil zákroku proti obžalovanému, uplatňuje, že mu ony předpisy nebyly známy. Není proto jeho námitka vzhledem k předpisu § 2 e) tr. zák. bezvýznamnou, odsoudil-li ho soud pro onen přestupek, nezjistiv, zda obžalovanému byly dotyčné předpisy známy. Pro nedostatek skutkových zjištění v tomto směru bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek podle § 288 čís. 1 a 3 tr. ř. zrušiti a odkázati věc i v tomto směru k novému projednání a rozhodnutí na nyní příslušný okresní soud v Žamberku, aniž třeba obírat se dále uplatňovanými zmatky, zejména důvodem rozporu rozsudku se spisy.

Čís. 2591.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Hanobením« jest každé úmyslné snížení (zlehčení) vážnosti republiky, vyznačující se tím, že je samo sobě účelem; nelze je omeziti jen na vinění z opovržlivých vlastností a smýšlení; pod ustanovení § 14 čís. 5 zákona nespadá každé hanobení republiky, nýbrž jen takové, které se stalo způsobem surovým nebo štvavým, t. j. bylo-li k němu použito hrubých prostředků (ostrých výrazů, překroucených skutečností) nebo může-li míti v zápatí vyvolání nepřátelského smýšlení proti státu.

Hanobení republiky líčením jí jako státu policejní libovůle a ostouzením jí před cizinci v pohraničním lázeňském místě; podmíněný odklad trestu je tu s hlediska § 35 zákona vyloučen.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1926, Zm I 475/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Lito-
měřicích ze dne 7. června 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným
přečinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep., vy-
hověl však v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství z vý-
roku, jímž byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu,
a trest uložil obžalovanému nepodmíněně.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného namítá podle čís. 9 a) § 281 tr. ř.,
že zjištěné výroky obžalovaného (pronesené před shromážděním při
slavnosti slunovratu dne 21. června 1925 v Z.) nenaplňují skutkové pod-
staty přečinu podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep., jímž byl obžalovaný
uznán vinným. Stížnost má za to, že jde o výroky sice neslušné, ale státu
nikterak nebezpečné a tudíž beztrestné. V tvrzení, že každý na republiku
nadává, a že v Praze vězí bída ve všech koutech, nelze prý shledávati
vinění (republiky) z opovržlivých vlastností a smýšlení, jakého prý by
bylo třeba pro pojem hanobení. Za hanobení republiky v tomto smyslu
nelze prý pokládati ani označení jí jako »státu policejního«, uváží-li se,
že se tím vyjadřuje pouze jistý stupeň vývojový na cestě od středo-
věkého státu feudálního k modernímu státu právnímu, a že také stát
policejní vykonal hojnými reformami mnoho záslužného, vyplniv tak své
dějinné poslání. Aby bylo hanobení republiky způsobilé snížení její váž-
nost neb ohrožení obecný mír v ní, musilo by se podle názoru zmateční
stížnosti projevit zvlášť intenzivním způsobem, t. j. musel by pachatel
použití zvláště hrubých výroků, čehož prý v souzeném případě nebylo.
Než zmateční stížnosti nelze dáti za pravdu. Hanobením rozumí zákon
každé úmyslné snížení (zlehčení) vážnosti republiky, vyznačující se
tím, že je samo sobě účelem. Stížnost vykládá pojem hanobení příliš
úzce, omezujíc jej na vinění z opovržlivých vlastností a smýšlení; proti
takovému výkladu mluví obecný význam slova, který je širším, jak právě
bylo uvedeno. Jest správné, že není každé hanobení republiky trestné,
nýbrž jen takové, které se stalo způsobem surovým nebo štvavým, t. j.
bylo-li k němu použito hrubých prostředků (ostrých výrazů, překrou-
cených skutečností atd.), nebo může-li míti v zápětí vyvolání nepřátel-
ského smýšlení proti státu. V souzeném případě jde však o hanobení
takto kvalifikované. Obžalovaný snižoval vážnost republiky, tedy ha-
nobil ji tím, že, jak rozsudek zjišťuje, veřejně ve shromáždění před
zdejšími i cizími státními příslušníky ji líčil jako stát nikomu nevyho-
vující a nikoho neuspokojující, na který každý nadává, jako stát, který
nekoná svých povinností v ohledu hospodářském a neumožňuje svým
občanům ani holé hospodářské existence, protože prý i v hlavním městě
jest všude bída a nouze, a jako stát policejní libovůle, nedbající práv-
ního řádu. Že použil zejména výrazu o policejním státě ve smyslu han-
livém a nikoliv nezávadném, jak se snaží dolíčiti ve stížnosti, jest pa-
trno z toho, že nemluvil o státu v minulosti a historickém vývoji, nýbrž
o Čs. republice v době přítomné, pro kterou je policejní stát již dávno

překonaným obdobím a anachronismem, a že ji zlehčoval právě tím, že jí upíral povahu moderního právního státu, označiv ji za stát policejní zvůle, nedbající platných zákonů. Poněvadž nalézací soud vyslovil, že hanobení se stalo způsobem štvavým (nikoliv také surovým), netřeba se přítí o to, zda obžalovaný použil k hanobení prostředků dosti ostrých a hrubých, by je bylo lze kvalifikovati také jako surové; stačí, že hanobil způsobem štvavým, t. j. takovým, který mohl míti v zápětí vyvolání nepřátelského smýšlení proti Čs. státu. Že hanobení obžalovaného takto kvalifikované bylo způsobilé snížení vážnost republiky, po případě i ohroziti obecný mír v ní, usoudil první soud správně; přihlížeje k povaze pronesených výroků, místu činu jazykově smíšenému, obývanému příslušníky obou národností, jakož i k tomu, že hanobení bylo proneseno i před cizími státními příslušníky, zdejších poměrů neznalými. Neodůvodněnou zmatečnou stížnost bylo proto zavrhnouti.

Odůvodněno jest odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž byl obžalovanému přiznán podmíněný odklad výkonu trestu. Obžalovaný hanobil způsobem štvavým republiku a ostouzel československý stát před širší veřejností, před cizinci v pohraničním lázeňském místě, bez vážného vnějšího podnětu, což svědčí o takovém smýšlení obžalovaného, že jeho polepšení nelze očekávati bez výkonu trestu, a jest také již v zájmu veřejném toho třeba, by podobné výpady proti republice před cizinci nezůstaly beztrestny. Odůvodněnému odvolání bylo proto vyhověti a vysloviti trest nepodmíněně.

Čís. 2592.

»Původcem« ve smyslu prvního odstavce § 84 tr. zák. není jen návodce a strůjce (§ 5 tr. zák.), nýbrž jest jím každý přímý pachatel, jenž nepředsevzal čin v cizím zájmu, byv jiným k tomu zjednan, nýbrž v zájmu vlastním, pro svůj vlastní účel; za »pomocníky« podle druhého odstavce § 84 tr. zák. jest pokládati jen ty osoby, které nejednaly ve vlastním zájmu, nýbrž sloužily vůli třetího, dávajíce se jím použití jako pouhý nástroj.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1926, Zm I 603/26.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 2. září 1926, pokud byl obžalovaným, kteří byli uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák., trest vyměřen podle druhé a nikoliv podle první věty § 84 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, jenž ve výroku o vině zůstal nedotčen, ve výroku o trestu a ve výrocích s ním souvisejících a vyměřil obžalovaným znovu trest podle první věty § 84 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nalézací soud odsoudil obžalované proto, že dne 18. července 1926 vnikli s více lidmi sebranými do bytu Františka W-a v hostinci »Zuma